

ANALIZA BARIER I SZUKANIE ICH ROZWIĄZAŃ

Szkolenie realizowane w ramach wydarzenia
„Zrozumieć osoby z niepełnosprawnościami”.

Według World Health Organization (WHO), za niepełnosprawne uważa się osoby, które nie mogą, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości samodzielnego życia indywidualnego i społecznego, na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych i/lub psychicznych.

https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1

[20.09.25]

Osoby z Niepełnosprawnością (ON)

- Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (2011) liczba ON stanowi 12,2% ludności Polski (4,7 mln)
- Komisja Europejska szacuje, że co 6 obywatel UE jest ON
- Na świecie żyje ponad miliard ON

Inne definicje - USTAWA z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

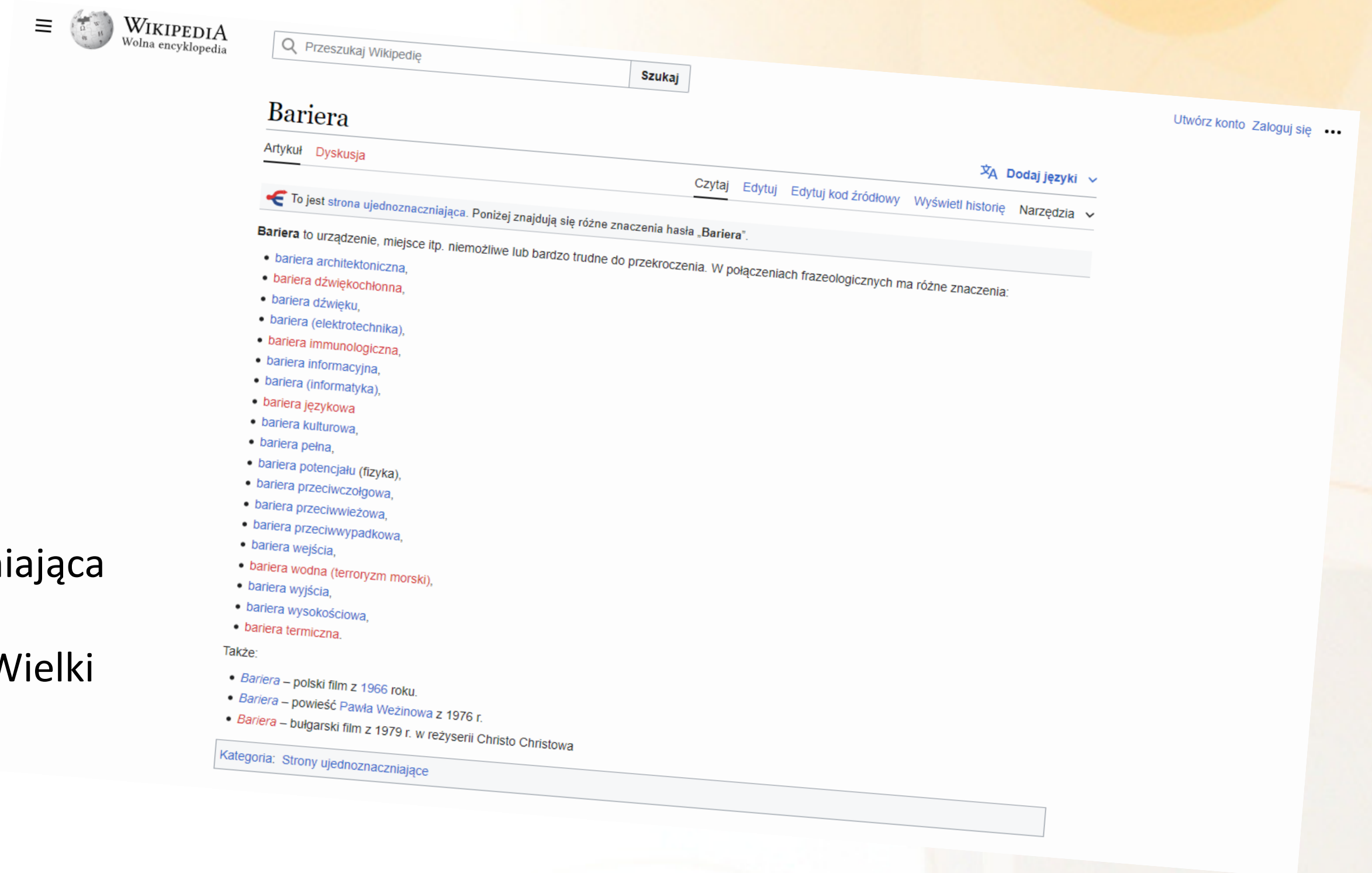
- Osoby ze szczególnymi potrzebami – osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością lub inne osoby mające trwale lub czasowo naruszoną sprawność w zakresie mobilności czy percepcji (np. ludzie poruszający się przy pomocy kul, protez, wózków, słabi, chorujący, niesłyszący, niedowidzący, z trudnościami manualnymi i poznawczymi, osoby z wózkiem dziecięcym, z ciężkim bagażem itp).

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/86832/Poradnik_wdrazenie.pdf

A definicja bariery?

Bariera - przeszkoda utrudniająca jakieś działanie, osiągnięcie czegoś lub rozwój czegoś. (Wielki słownik języka polskiego)

The screenshot shows the Wikipedia page for "Bariera". At the top, there is a search bar with the text "Przeszukaj Wikipedię" and a "Szukaj" button. The page title is "Bariera". Below the title, there are links for "Artykuł" and "Dyskusja". On the right side, there are links for "Utwórz konto", "Zaloguj się", and a menu icon. Below the title, there are links for "Czytaj", "Edytuj", "Edytuj kod źródłowy", "Wyświetl historię", and "Narzędzia". A notice states: "To jest strona ujednoznaczniająca. Poniżej znajdują się różne znaczenia hasła „Bariera”." Below this, there is a list of disambiguation items:

- [bariera architektoniczna](#),
- [bariera dźwiękochłonna](#),
- [bariera dźwięku](#),
- [bariera \(elektrotechnika\)](#),
- [bariera immunologiczna](#),
- [bariera informacyjna](#),
- [bariera \(informatyka\)](#),
- [bariera językowa](#),
- [bariera kulturowa](#),
- [bariera pełna](#),
- [bariera potencjału \(fizyka\)](#),
- [bariera przeciwczołgowa](#),
- [bariera przeciwwieżowa](#),
- [bariera przeciwwypadkowa](#),
- [bariera wejścia](#),
- [bariera wodna \(terroryzm morski\)](#),
- [bariera wyjścia](#),
- [bariera wysokościowa](#),
- [bariera termiczna](#).

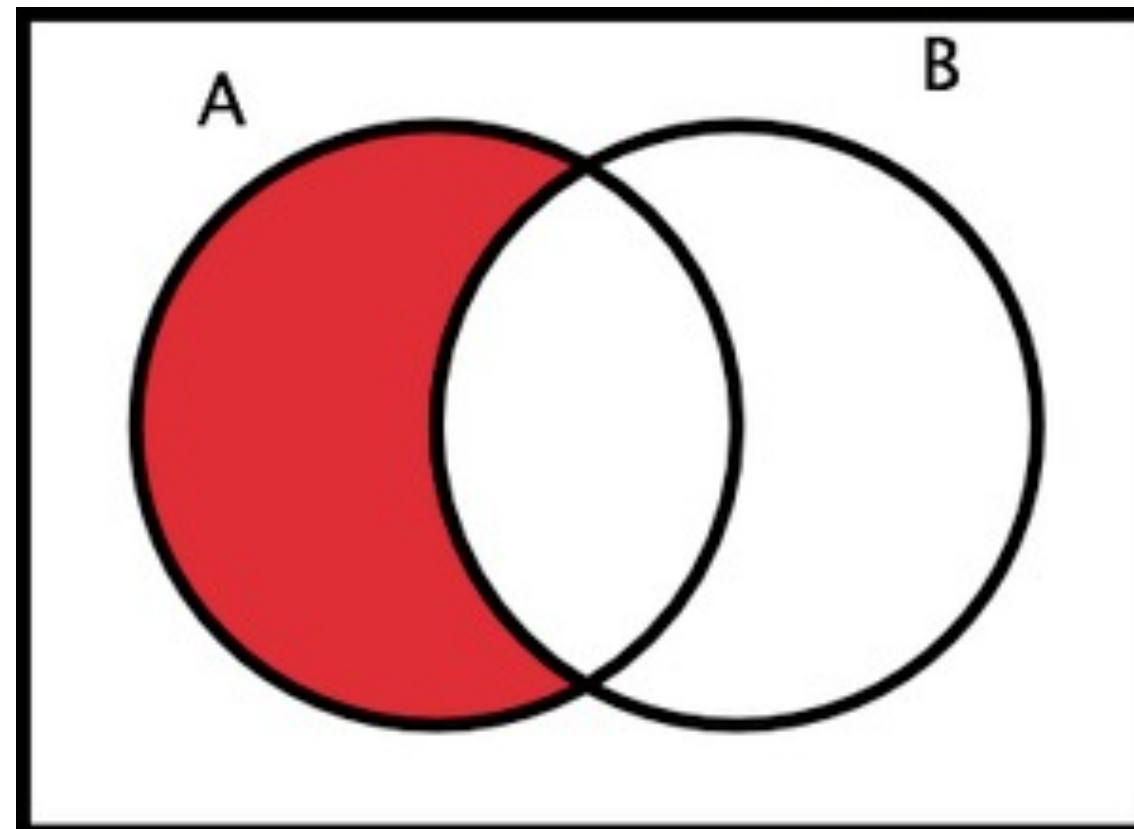
Below the list, there is a section "Także:" with the following items:

- [Bariera](#) – polski film z 1966 roku.
- [Bariera](#) – powieść Pawła Weżinowa z 1976 r.
- [Bariera](#) – bułgarski film z 1979 r. w reżyserii Christo Christowa

At the bottom, there is a category box: "Kategoria: [Strony ujednoznaczniające](#)"

Rodzaje barier:

- narząd ruchu
- narządy zmysłów
- Komunikacja
- Bariery osób z niepełnosprawnością intelektualną

Rodzaje barier:

- narząd ruchu:
- bariery architektoniczne

Rodzaje barier:

- Komunikacja:
  - werbalne
  - pozawerbalne

Rodzaje barier:

- Bariery osób z niepełnosprawnością intelektualną (bariery społeczne).

Usuwanie barier:

- **Usuwanie barier w życiu osoby z niepełnosprawnością jest zawsze kompromisem.**
- Istnieją sytuacje że likwidacja bariery generuje nową barierę.
  - niewidomi – osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu.
  - Niewidomi – osoby z zaburzeniami psychicznymi, percepcji (autyści).

<https://naszesprawy.eu/galeria/thriller-z-happy-endem-polska-para-ze-zlotym-medalem-miedzynarodowego-challengera-w-bocci/#gallery-2>

Zapewnienie dostępności

- Projektowanie uniwersalne – dot. przestrzeni i usług:
  - Charakter włączający
  - Użyteczność, prostota i wygoda dla osób o różnej sprawności

Rodzaje dostępności

- Architektoniczna
- Informacyjno-komunikacyjna
- Cyfrowa

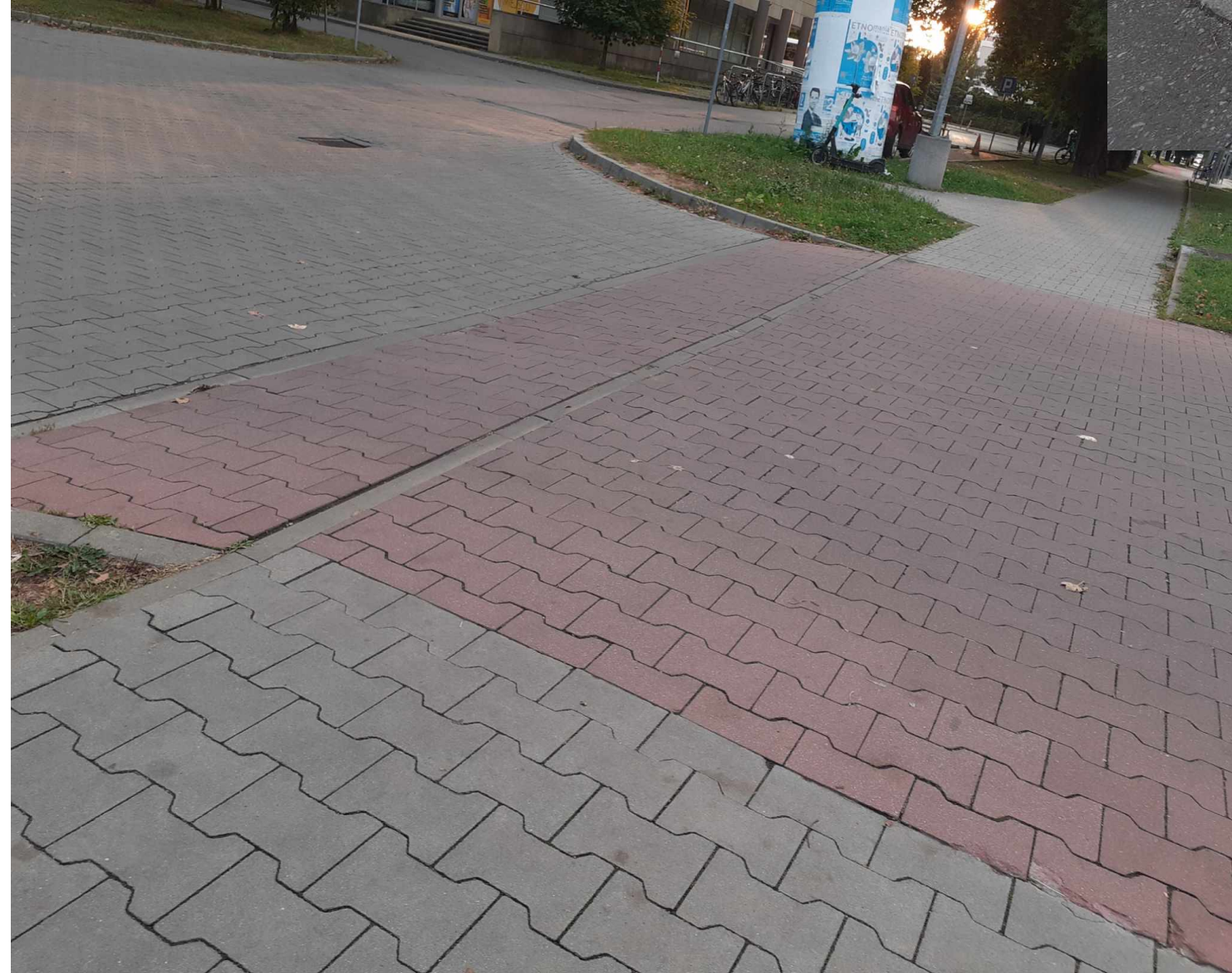
Przykłady

- Pojazdy i pochylnie
- Dostosowane toalety
- Możliwość wjazdu windą na różne kondygnacje budynku
- Wejście do budynku przez drzwi automatyczne
- Ciągi komunikacyjne
- Wyznaczone miejsca parkingowe
- Tablica tyflograficzna jako informacja o układzie pomieszczeń w budynku
- Zapewnienie tłumacza polskiego języka migowego online
- Deklaracja dostępności na stronie internetowej jest obowiązkowa w przypadku podmiotów publicznych

<http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/948094>

wobec osób

z

niepełnosprawnością

- czyli nie musisz czuć się niezręcznie w obecności osoby niepełnosprawnej

Osoby niepełnosprawne to osoby:

- posiadające swoje rodziny,
- pracę,
- zainteresowania,
- sympatie i antypatie, a także
- problemy i radości.

Chociaż niepełnosprawność stanowi integralną część tego, kim są, sama w sobie nie określa tych osób.

Nie zmieniaj ich w bohaterów
lub ofiary niepełnosprawności.

Traktuj osoby z niepełnosprawnościami jak indywidualne jednostki.

Podstawowe zasady w kontakcie z Osobami z Niepełnosprawnościami

1) Zanim pomożesz - zapytaj

- Sam fakt bycia niepełnosprawnym nie oznacza, że dana osoba potrzebuje pomocy. Pomoc należy oferować jedynie wówczas, gdy wydaje się, że dana osoba może jej potrzebować. Jeżeli tak jest - zapytaj zanim zaczniesz jej udzielać
- Jeżeli osoba z niepełnosprawnością znajduje się w przyjaznym, dostosowanym do jej potrzeb otoczeniu, zwykle sama daje sobie świetnie radę.

Podstawowe zasady w kontakcie z Osobami z Niepełnosprawnościami

2) Pomyśl zanim coś powiesz

- Zwracaj się bezpośrednio do osoby niepełnosprawnej, szanuj jej prywatność.
- Nie do jej towarzysza, pomocnika, ani tłumacza języka migowego.
- Nie wpytuj o przypadłość. Jeżeli będziesz wypytywał ją o jej przypadłość, może się ona poczuć jakbyś sprowadzał ją wyłącznie do jej niepełnosprawności, a nie widział w niej człowieka.

Podstawowe zasady w kontakcie z Osobami z Niepełnosprawnościami

3) Nie rób żadnych założeń

- Osoby niepełnosprawne same najlepiej wiedzą co mogą zrobić, a czego nie.
- Nie podejmuj za nie decyzji co do uczestnictwa w jakiegokolwiek czynności.
- Wykluczanie osób niepełnosprawnych z jakiegokolwiek działania na podstawie założeń o ich ograniczeniach może stanowić pogwałcenie ich praw.

Kontakt z osobami z niepełnosprawnością ruchową

- Rozmawiając z osobą na wózku, usiądź na jej poziomie. Jeśli nie jest to możliwe, stań w niewielkiej odległości, żeby umożliwić jej kontakt wzrokowy z Tobą bez konieczności nadwyrężania szyi.
- Traktuj z szacunkiem jej przestrzeń: Nie pchaj, ani nie dotykaj czyjegoś wózka, gdyż stanowi on część przestrzeni osobistej tej osoby. Jeżeli rzucisz się komuś do pomocy w zjechaniu z krawężnika, może się zdarzyć, że wypadnie on z wózka. Elementy wózka mogą się urwać, jeżeli podniesiesz go za rączki lub podnózek.

Podsumowanie

- Jeżeli zauważysz, że osoba niepełnosprawna potrzebuje pomocy, **zapytaj się**, w jaki sposób możesz jej pomóc.
- Rozmawiaj **bezpośrednio z osobą niepełnosprawną**, unikając pośrednictwa rodzica, partnera, asystenta czy tłumacza. **Nawiązuj i utrzymuj kontakt wzrokowy.**

Podsumowanie

- Rozmawiaj w sposób naturalny, używając zwykłych zwrotów typu „Proszę **zobaczyć**”, „Za chwilę **pójdziemy**”, bez względu na typ niepełnosprawności osoby, z którą rozmawiasz. Nie bój się, że używasz niewłaściwych słów.

Podsumowanie

- Jeżeli nie jesteś w bliskim kontakcie z osobą niepełnosprawną, nie zadawaj pytań osobistych dot. jej niepełnosprawności i jej przyczyn.
- Skoncentruj się, rozmawiając z osobą z zaburzeniami mowy. Jeżeli jej nie rozumiesz, poproś o powtórzenie. **Nie udawaj, że rozumiesz.**
- Nie dotykaj przyrządów ortopedycznych osoby niepełnosprawnej (kul, laski, wózka), chyba, że prosi Cię o to. Są to **części strefy intymnej osoby** niepełnosprawnej.

Podsumowanie

- Bądź taktowny i wyrozumiały - być może osoba niepełnosprawna potrzebuje więcej czasu, aby coś zrobić. **Bądź cierpliwy.**
- Nie użalaj się nad osobami niepełnosprawnymi. **Traktuj je jak równych sobie, bo tacy są.**
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Tekst przyjazny dzieciom (2012). Warszawa: Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.
- Cohen, J. (2008). Praktyczny poradnik savoir-vivre wobec osób niepełnosprawnych. Warszawa: Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Akty prawne:

- USTAWA z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.
- OŚWIADCZENIE RZĄDOWE z dnia 25 września 2012 r. w sprawie mocy obowiązującej Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.
- OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.
- USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane

Dziękujemy za udział w projekcie!